

Eigen monumentje is teveel van het goede

Bemannig neergestorte Amerikaanse bommenwerper na vijftig jaar terecht

ZEGVELD — Het was dinsdag 51 jaar geleden dat een Amerikaanse B-17 bommenwerper, een „vliegend fort” in de Hoge Broek, tussen de Molenweg en de Dwarsweg neerstortte. Vorig jaar om deze tijd pleitte Zegvelder Dirk van Elk voor het oprichten van een monumentje voor de omgekomen bemanningsleden. Dat lijkt hem nu een brug te ver. Wel is intussen duidelijk dat alle stoffelijke overschotten geborgen zijn, zodat een lacune in de Zegveldse oorlogs geschiedenis is opgevuld.

Het toestel kwam, om een uur of vier, met brandende motor vanuit de richting Kamerik. De B-17 had een missie boven Brunswijk en Hanover achter de rug.

„Het vroor, ik kwam net uit school toen ik 'm aan zag komen,” vertelt Van Elk, die op dat moment elf jaar oud was. Ineens verschenen zeven Duitse jachtvliegtuigen, die de langzaam voortploegende Amerikaanse bommenwerper in het vizier kregen en onder vuur namen. Het toestel stortte neer. „een herrie man, een herrie! Ik had het op een lopen gezet en was in een hooiberg gesprongen, daar zouden de kogels niet doorheen kunnen.”

Op het laatste moment sprongen Charles Barthson en Barclay Clover, respectievelijk linkerboord- en staarschutter, met hun parachutes naar buiten. Zij zouden het er levend afbrengen en in de boerderij van C. Bol aan de Hazekade terecht komen. Deze stuurde hen naar dokter A. Roskott. Zowel Bol als Roskott zouden daarop door de Duitsers gevangenen genomen worden, op verdenking van Feindbegünstigung en naar het

Dirk van Elk: eindelijk duidelijkheid over slachtoffers

Archieffoto

concentratiekamp Vught worden gebracht. Uiteindelijk werden zij na bijna vier maanden worden vrijgelaten.

Intussen was op 27 februari 1944 een bergingsploeg in Zegveld aangekomen. Deze bestond uit Duitsers en Belgen („over het algemeen geen kwade lieden,” herinnert Van Elk zich). Zij hebben tot en met 7 maart naar bruikbare materialen gezocht (Van Elk: „Ik heb ze gezien met grote stukken aluminium, stinken dat het deed na die brand!”) en naar stoffelijke resten van de inzittenden.

Zij hebben vier bemanningsleden gevonden: George Amberg, Frank Derenberg, Delmar Decker en Harold Cook.

„Mijn vader heeft daar nog moeten helpen. Hij had paarden,” vertelt Van Elk. „Nou, die man was voor de duvel niet bang, maar toen-ie terug kwam was-ie kapot. *Zoiets hoeft van mij niet meer*, zei hij. Het moet echt vreselijk geweest zijn.

Amberg werd aanvankelijk be-

graven op het kerkhof in Oud-Leusden. Na de oorlog is hij bijgezet op het ereveld in Margraten.

Wat met de anderen gebeurd is, is onduidelijk. Volgens een brief van de Sectie Luchtmachthistorie in Den Haag is niet meer na te gaan of alle slachtoffers eerst in Oud-Leusden een graf hebben gekregen.

Na de bevrijding zijn deze drie in elk geval eerst begraven in Saint Avold in het noord-oosten van Lotharingen. Alle drie zijn ze nog weer later gerepatriëerd. Derenberg werd in Ohio, Decker in Pennsylvania en Cook in Michigan begraven.

Nadat de bergingsploeg vertrokken was, ging een aantal Zegveldse jongens in de krater, die het vliegtuig had geslagen, dreggen in de hoop nog iets bruikbaar te vinden. „Eerst haalden ze een tas op, toen een stuk van een parachute en een helm en toen ze het weer probeerden zat er een lijk aan.”

De jongens hebben de botten genomen, maar een van hen („nee, ik noem geen namen”) kreeg wroeging en ging vervolgens op 9 maart, samen met zijn vader, nogmaals dreggen. Zij vonden

opnieuw een zwaarverminkt lichaam. Het ging om Rodney Hines.

Door tussenkomst van de toenmalige burgemeester Reijers is zijn stoffelijk overschot door de Duitsers weggehaald en ook in Oud-Leusden begraven. Later is Hines naar Margraten overgebracht, waar hij nog steeds ligt.

50 jaar later

Naoorlogse zoektocht

Het zou tot juli 1947 stil blijven rond het gecrashte Vliegende Fort. In die maand verscheen een Amerikaanse bergingsploeg in Zegveld, die met een

aantal voertuigen en een dragline is gaan zoeken. „Ze zetten een grote tent op en van daaruit zijn ze drie maanden bezig geweest,” aldus Van Elk.

Tot dusverre was in het dorp niet bekend, of hun zoektocht iets heeft opgeleverd. Van Elk ging er vorig jaar nog van uit, dat er drie Amerikaanse slachtoffers waren achtergebleven. Het was de bergingsploeg het toestel niet omhoog heeft gehaald. Nog altijd liggen er resten onder de grond.

Wel is nu duidelijk dat de drie overige inzittenden in 1947 geborgen zijn.

Het ging om Morris Marks, Larry Cuyler en Arden Miner. Hun resten waren niet te identificeren en zij kregen een gemeenschappelijk graf op het ereveld in Neuville-en-Condroz, circa vijftien kilometer westelijk van Luik. Later zij ze overgebracht naar Fort McPherson National Cemetery in Maxwell, Nebraska.

Van de gesneuvelde bemanningsleden hebben dus alleen nog Amberg en Hines een Nederlands graf.

„Eindelijk dan na ruim vijftig jaar mogen we zekerheid heb-

Een Boeing B-17 van de Amerikaanse luchtmacht, zoals die in Zegveld neerstortte

ben,” zegt Van Elk. Toch is hij niet helemaal tevreden. Hij vraagt zich af of het Zegveldse gemeentebestuur niet veel eerder van de uitkomst van het Amerikaanse onderzoek op de hoogte moet zijn geweest. Bovendien hekelt hij het feit, dat de acht slachtoffers van het ongeluk niet herdacht worden. Zijn vorig jaar geopperde idee voor een gedenkteken aan de Molenweg heeft hij inmiddels laten varen. Maar bij de jaarlijkse plechtigheid bij het gedenkteken aan de Middenweg zouden ook Amberg, Hines, Derenberg, Decker, Cook, Marks, Cuyler en Miner herdacht moeten worden. Wat Van Elk betreft is de dodenherdenking van 4 mei een goed moment om daarmee te beginnen, vijftig jaar na de bevrijding.

JAN VAN ES